

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

6. února 2018*

„Řízení o předběžné otázce — Migrující pracovníci — Sociální zabezpečení — Použitelné právní předpisy — Nařízení (EHS) č. 1408/71 — Článek 14 bod 1 písm. a) — Vyslaní pracovníci — Nařízení (EHS) č. 574/72 — Článek 11 odst. 1 písm. a) — Potvrzení E 101 — Důkazní síla — Potvrzení získané nebo uplatněné podvodně“

Ve věci C-359/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Hof van Cassatie (Kasační soud, Belgie) ze dne 7. června 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 24. června 2016, v trestním řízení proti

Ömeru Altunovi,

Abubekiru Altunovi,

Sedrettinu Maksutogullarimu,

Yunusu Altunovi,

Absa NV,

M. Sedat BVBA,

Alnur BVBA,

za přítomnosti:

Openbaar Ministerie,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Tizzano, místopředseda, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas a C. Vajda, předsedové senátů, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal a E. Regan (zpravodaj), soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 20. června 2017,

* Jednací jazyk: nizozemština.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Ö. Altuna, A. Altuna, S. Maksutogullariho, Y. Altuna a za společnosti Absa NV, M. Sedat BVBA a Alnur BVBA H. Van Bavelem, D. Demuynckem, E. Matthys, N. Alkiseem, S. Renettem, P. Wytinckem a E. Baeyens, advocaten,
- za belgickou vládu M. Jacobs a L. Van den Broeck, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s P. Paepem, advocaat,
- za Irsko A. Joycem a G. Hodge, jako zmocněnci, ve spolupráci s C. Tolandem, SC,
- za francouzskou vládu D. Colasem a C. David, jako zmocněnci,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem, G. Koósem a E. E. Sebestyén, jako zmocněnci,
- za polskou vládu B. Majczynou, A. Siwek a D. Lutostańskou, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi D. Martinem a M. van Beekem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 9. listopadu 2017,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 14 bodu 1 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 ze dne 31. března 2004 (Úř. věst. 2004, L 100, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 10) (dále jen „nařízení č. 1408/71“), a dále výkladu čl. 11 odst. 1 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením č. 118/97 (dále jen „nařízení č. 574/72“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci trestního řízení zahájeného proti Ö. Altunovi, A. Altunovi, S. Maksutogullarimu a Y. Altunovi a proti společnostem Absa NV, M. Sedat BVBA a Alnur BVBA ohledně vysílání bulharských pracovníků do Belgie.

Právní rámec

Narízení č. 1408/71

- 3 Články 13 a 14 nařízení č. 1408/71 byly obsaženy v hlavě II tohoto nařízení, nadepsané „Určení použitelných právních předpisů“.
- 4 Článek 13 tohoto nařízení stanovil:
„1. S výhradou článků 14c a 14f podléhají osoby, na které se vztahuje toto nařízení, pouze právním předpisům jediného státu. Tyto právní předpisy se určují v souladu s touto hlavou.
2. S výhradou článků 14 až 17

a) osoba zaměstnaná na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu nebo i když podnik nebo zaměstnavatel, který ji zaměstnává, má sídlo nebo místo podnikání na území jiného členského státu;

[...]

5 Článek 14 uvedeného nařízení, nadepsaný „Zvláštní pravidla pro jiné osoby než námořníky vykonávající závislou činnost“, stanovil:

„Pravidlo uvedené v čl. 13 odst. 2 písm. a) se použije s výhradou těchto výjimek a zvláštností:

1) a) osoba zaměstnaná na území členského státu podnikem, pro nějž obvykle pracuje, která je vyslána tímto podnikem na území jiného členského státu, aby tam pro něj vykonala práci, nadále podléhá právním předpisům prvního členského státu za předpokladu, že očekávané trvání této práce nepřekračuje 12 měsíců a že není vyslána, aby nahradila jinou osobu, které skončila doba jejího vyslání;

[...]

6 Článek 80 odst. 1 téhož nařízení stanovil:

„Při Komisi Evropských společenství se zřizuje Správní komise pro sociální zabezpečení migrujících pracovníků (dále jen ‚správní komise‘), jež se skládá ze zástupců vlád všech členských států, kterým jsou podle potřeby nápomocni odborní poradci. [...]

7 Podle čl. 81 písm. a) nařízení č. 1408/71 byla správní komise pověřena mimo jiné jednáním ve všech správních otázkách nebo otázkách výkladu vyplývajících z tohoto nařízení.

8 Článek 84a odst. 3 tohoto nařízení stanovil:

„V případě potíží při výkladu nebo používání tohoto nařízení, které by mohly ohrozit práva osoby, na kterou se toto nařízení vztahuje, se instituce příslušného státu nebo státu pobytu dotyčné osoby obrátí na instituci dotčeného členského státu nebo instituce dotčených členských států. Pokud nelze během přiměřené doby najít řešení, mohou uvedené orgány požádat Správní komisi, aby zasáhla.“

9 Nařízení č. 1408/71 bylo počínaje 1. květnem 2010 zrušeno a nahrazeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72).

10 Článek 13 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 byl věcně nahrazen článkem 11 odst. 3 písm. a) nařízení č. 883/2004, který stanoví, že „[s] výhradou článků 12 až 16 se [...] na zaměstnance nebo osobu samostatně výdělečně činnou v členském státě vztahují právní předpisy tohoto členského státu“.

11 Článek 14 bod 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 byl věcně nahrazen článkem 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, který stanoví, že „[o]soba, která jako zaměstnanec provozuje v členském státě činnost jménem zaměstnavatele, jenž zde běžně vykonává své činnosti, a která je tímto zaměstnavatelem vyslána do jiného členského státu, aby zde konala práci jménem tohoto zaměstnavatele, podléhá i nadále právním předpisům prvního členského státu, nepřesahuje-li předpokládaná doba trvání takové práce dvacet čtyři měsíců a není-li daná osoba vyslána za účelem nahrazení jiné osoby“.

Nařízení č. 574/72

- 12 Hlava III nařízení č. 574/72, nadepsaná „Provedení ustanovení nařízení o určení použitelných právních předpisů“, stanovila mimo jiné prováděcí pravidla k článkům 13 a 14 nařízení č. 1408/71.
- 13 Konkrétně článek 11 nařízení č. 574/72, který upravoval formality v případě vyslání zaměstnané osoby, v odst. 1 písm. a) stanovil, že v případech uvedených zejména v čl. 14 bodě 1 nařízení č. 1408/71 je instituce určená příslušným úřadem členského státu, jehož právní předpisy jsou nadále použitelné, povinna vydat potvrzení o vyslání zvané „potvrzení E 101“ uvádějící, že zaměstnaná osoba nadále podléhá uvedeným právním předpisům až do uvedeného dne.
- 14 Nařízení č. 574/72 bylo počínaje 1. květnem 2010 zrušeno a nahrazeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004 (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1).
- 15 Článek 5 nařízení č. 987/2009 stanoví:

„1. Dokumenty vydané institucí členského státu prokazující postavení osoby pro účely základního nařízení a prováděcího nařízení, jakož i podpůrné doklady, na základě kterých byly dokumenty vydány, uzná instituce jiného členského státu, pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné členským státem, který je vydal.

2. V případě pochybnosti o platnosti dokumentu nebo správnosti skutečností, které jsou podkladem pro údaje v něm uvedené, instituce členského státu, která obdrží dokument, se obrátí na instituci, jež dokument vydala, se žádostí o nezbytná vyjasnění a popřípadě o zrušení uvedeného dokumentu. Vydávající instituce opětovně zváží důvody pro vydání příslušného dokumentu a případně tento dokument zruší.

3. Pokud podle odstavce 2 existují pochybnosti o informacích poskytnutých dotyčnými osobami, o platnosti dokumentů nebo podpůrných dokladů nebo o správnosti skutečností, na nichž jsou údaje v nich obsažené založeny, přistoupí instituce místa pobytu nebo místa bydliště na žádost příslušné instituce k nezbytnému ověření těchto informací nebo dokumentů, pokud je možné je provést.

4. Pokud nebylo mezi dotčenými institucemi dosaženo shody, může být věc po uplynutí jednoho měsíce následujícího po dni, kdy instituce, která dokument obdržela, podala žádost, předložena prostřednictvím příslušných orgánů správní komisi. Správní komise se pokusí o sblížení rozdílných stanovisek do šesti měsíců ode dne, kdy jí byla věc předložena.“

- 16 Článek 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009, kterým byl věcně nahrazen čl. 11 odst. 1 nařízení č. 574/72, stanoví, že „[n]a žádost dotyčné osoby nebo zaměstnavatele příslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy jsou použitelné podle hlavy II [nařízení č. 883/2004], potvrdí, že jsou tyto právní předpisy použitelné, a tam, kde je to vhodné, uvede, do jakého dne a za jakých podmínek“. Tyto skutečnosti se potvrdí prostřednictvím tzv. „potvrzení A 1“.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 17 Sociale Inspectie (inspektorát práce, Belgie) provedl šetření zaměstnávání pracovníků Absa, společnosti založené podle belgického práva, která působí v odvětví stavebnictví v Belgii.
- 18 Na základě tohoto šetření bylo zjištěno, že společnost Absa od roku 2008 nezaměstnávala téměř žádné pracovníky a všechny stavební práce zadávala jako subdodávky bulharským podnikům, které vysílaly pracovníky do Belgie. Rovněž bylo zjištěno, že zaměstnání těchto vyslaných pracovníků nebylo

nahlášeno u instituce, která je v Belgii pověřena výběrem příspěvků na sociální zabezpečení, neboť tito pracovníci měli potvrzení E 101 nebo A 1 vydaná institucí určenou bulharským příslušným úřadem ve smyslu čl. 11 odst. 1 nařízení č. 574/72.

- 19 Soudním vyšetřováním provedeným v Bulharsku na základě dožádání belgického vyšetřujícího soudce se prokázalo, že tyto podniky nevykonávají v Bulharsku žádnou významnou činnost.
- 20 Na základě výsledků tohoto vyšetřování zaslal belgický inspektorát práce dne 12. listopadu 2012 instituci určené bulharským příslušným úřadem odůvodněnou žádost o přezkum či zrušení potvrzení E 101 nebo A 1 vydaných vyslaným pracovníkům, o něž jde ve věci v původním řízení.
- 21 Z vyjádření belgické vlády vyplývá, že dne 9. dubna 2013 – po upomínce zasláné belgickým inspektorátem práce – bulharská příslušná instituce na tuto žádost odpověděla zasláním přehledu vydaných potvrzení E 101 nebo A 1 s uvedením jejich doby platnosti a s upřesněním, že podmínky vyslání byly dotyčnými bulharskými podniky v okamžiku vydání těchto potvrzení ze správního hlediska splněny. V této odpovědi naproti tomu nebylo přihlédnuto ke skutečnostem, které byly zjištěny a prokázány belgickými orgány.
- 22 Belgické orgány zahájily trestní stíhání proti obviněným v původním řízení z důvodu, že jakožto zaměstnavatelé, pověřené osoby nebo zástupci zaprvé zaměstnali nebo nechali pracovat bez pracovního povolení cizí státní příslušníky, kteří nemají oprávnění nebo povolení pobývat na belgickém území na dobu delší než tři měsíce nebo se tam usadit, zadruhé že nesplnili povinnost vyžadovanou podle právních předpisů, podle níž musí nahlásit pracovníky při jejich nástupu do práce u instituce pověřené výběrem příspěvků na sociální zabezpečení, a zatřetí že tyto pracovníky nepřihlásili k účasti u Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (Národní správa sociálního zabezpečení, Belgie).
- 23 Rozsudkem Correctionele rechtbank Limburg, afdeling Hasselt (trestní soud v Limburgu, oddělení v Hasseltu, Belgie) ze dne 27. června 2014 byli obvinění zproštěni obžaloby z trestných činů, kterou na ně podalo Openbaar Ministerie (státní zastupitelství, Belgie), a to s odůvodněním, že „výkon práce bulharskými pracovníky byl plně kryt formuláři E 101/A1, které byly k danému dni vydané řádně a v souladu s právními předpisy“.
- 24 Státní zastupitelství podalo proti tomuto rozsudku odvolání.
- 25 Rozsudkem Hof van beroep te Antwerpen (odvolací soud v Antverpách, Belgie) ze dne 10. září 2015 byli obvinění v původním řízení odsouzeni. Uvedený soud sice konstatoval, že každému z vyslaných pracovníků, o něž se jedná, bylo vydáno potvrzení E 101 nebo A 1 a že belgické orgány nevyčerpaly postup upravený pro případ sporu o platnost potvrzení, dospěl však k závěru, že těmito okolnostmi není vázán, neboť byla tato potvrzení získána podvodně.
- 26 Dne 10. září 2015 podali obvinění v původním řízení proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek.
- 27 Za těchto okolností se Hof van Cassatie (Kasační soud, Belgie), jenž byl na pochybách ohledně výkladu čl. 11 odst. 1 nařízení č. 574/72, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Může soud jiného členského státu, než je vysílající členský stát, prohlásit potvrzení E 101 vydané podle čl. 11 odst. 1 nařízení [č. 574/72], ve znění použitelném před jeho zrušením článkem 96 odst. 1 nařízení [č. 987/2009], za neplatné nebo od něj odhlédnout, pokud mu skutečnosti předložené k posouzení umožňují konstatovat, že uvedené potvrzení bylo získáno či uplatněno podvodně?“

K předběžné otázce

- 28 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 14 bod 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 a čl. 11 odst. 1 písm. a) nařízení č. 574/72 vykládány v tom smyslu, že je-li pracovník zaměstnaný podnikem usazeným na území některého členského státu vyslán na území jiného členského státu, může soud posledně uvedeného členského státu odhlédnout od potvrzení E 101, které bylo vydáno na základě posledně jmenovaného ustanovení, pokud mu skutečnosti předložené k posouzení umožňují konstatovat, že uvedené potvrzení bylo získáno či uplatněno podvodně.
- 29 V tomto ohledu je třeba připomenout, že ustanovení hlavy II nařízení č. 1408/71, mezi něž patří článek 14 uvedeného nařízení, představují podle ustálené judikatury Soudního dvora úplný a jednotný systém kolizních norem, jejichž cílem je zajistit, aby pracovníci pohybující se v rámci Evropské unie podléhali systému sociálního zabezpečení pouze jednoho členského státu, aby se zamezilo souběhu použitelných vnitrostátních právních předpisů a složitostem, které by z toho mohly vyplývat (rozsudky ze dne 10. února 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 20 a citovaná judikatura, a ze dne 4. října 2012, Format Urządzenia i Montaża Przemyslowe, C-115/11, EU:C:2012:606, bod 29 a citovaná judikatura).
- 30 Za tímto účelem zakotvuje čl. 13 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 zásadu, že zaměstnanec podléhá v oblasti sociálního zabezpečení právním předpisům členského státu, kde pracuje (rozsudek ze dne 4. října 2012, Format Urządzenia i Montaża Przemyslowe, C-115/11, EU:C:2012:606, bod 30 a citovaná judikatura).
- 31 Tato zásada však platí „[s] výhradou článků 14 až 17“ nařízení č. 1408/71. V některých zvláštních případech by totiž prosté použití obecného pravidla stanoveného v čl. 13 odst. 2 písm. a) tohoto nařízení nemohlo zamezit administrativním komplikacím – jak na straně zaměstnance, tak na straně zaměstnavatele i orgánů sociálního zabezpečení – jež by mohly ztěžovat volný pohyb osob spadajících do působnosti uvedeného nařízení, ale mohlo by naopak takové komplikace vyvolat (rozsudek ze dne 4. října 2012, Format Urządzenia i Montaża Przemyslowe, C-115/11, EU:C:2012:606, bod 31 a citovaná judikatura). Zvláštní pravidla upravující takovéto případy jsou obsažena zejména v článku 14 nařízení č. 1408/71.
- 32 Článek 14 bod 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 má zejména za cíl podporu volného pohybu služeb ve prospěch podniků, které tohoto pohybu využijí vysláním svých pracovníků do jiných členských států, než ve kterém jsou usazeny. Cílem tohoto ustanovení je totiž překonat překážky, jež by mohly bránit volnému pohybu pracovníků, a podpořit vzájemné hospodářské prolínání a přitom zabránit administrativním komplikacím zejména na straně pracovníků a podniků (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. února 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 28 a citovaná judikatura).
- 33 Aby podnik usazený na území některého členského státu nemusel své pracovníky, kteří za obvyklých okolností podléhají právním předpisům sociálního zabezpečení tohoto členského státu, přihlašovat k účasti v systému sociálního zabezpečení jiného členského státu, kam by byli vysláni k výkonu práce na omezenou dobu, umožňuje čl. 14 bod 1 písm. a) nařízení č. 1408/71, aby podnik ponechal pracovníky přihlášené k účasti v systému sociálního zabezpečení prvně uvedeného členského státu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. února 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 29 a citovaná judikatura).
- 34 Použití tohoto ustanovení je však podmíněno splněním dvou podmínek. První podmínka, která se týká nezbytného vztahu mezi podnikem, který vysílá pracovníka do jiného členského státu, než ve kterém je usazen, a takto vyslaným pracovníkem, vyžaduje zachování organického vztahu mezi tímto podnikem a tímto pracovníkem po dobu jeho vyslání. Druhá podmínka, která souvisí se vztahem mezi uvedeným podnikem a členským státem, ve kterém je usazen, vyžaduje, aby tento podnik obvykle vykonával na území tohoto členského státu významnou činnost (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. února 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, body 21 až 24, 30, 33 a 40 až 45).

- 35 V tomto kontextu má potvrzení E 101 – podobně jako hmotněprávní úprava stanovená v čl. 14 bodě 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 – za cíl usnadnit volný pohyb pracovníků a služeb (rozsudek ze dne 26. ledna 2006, *Herbosch Kiere*, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 20 a citovaná judikatura).
- 36 V uvedeném potvrzení příslušná instituce členského státu, v němž je usazen podnik, který zaměstnává dotčené pracovníky, prohlásí, že její systém sociálního zabezpečení zůstává na tyto pracovníky použitelný. Na základě zásady, že pracovníci musí být účastni pouze v jednom systému sociálního zabezpečení, má tedy toto potvrzení nutně za následek to, že systém jiného členského státu nemůže být použit (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. ledna 2006, *Herbosch Kiere*, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 21, a ze dne 27. dubna 2017, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 38).
- 37 V tomto ohledu je třeba uvést, že zásada loajální spolupráce uvedená v čl. 4 odst. 3 SEU ukládá instituci, která potvrzení vydává, řádně posoudit skutkový stav relevantní pro použití pravidel určování použitelných právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, a tudíž zajistit správnost údajů obsažených v potvrzení E 101 (rozsudek ze dne 27. dubna 2017, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 39 a citovaná judikatura).
- 38 Pokud jde o příslušnou instituci členského státu, v němž je práce vykonávána, z povinností spolupráce vyplývajících z čl. 4 odst. 3 SEU rovněž plyne, že tyto povinnosti by nebyly splněny a cíle čl. 14 bodu 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 a čl. 11 odst. 1 písm. a) nařízení č. 574/72 by byly popřeny, kdyby se instituce uvedeného členského státu nepovažovala za vázanou údaji uvedenými v potvrzení E 101 a podřídila by tyto pracovníky také systému sociálního zabezpečení tohoto členského státu (obdobně viz rozsudky ze dne 30. března 2000, *Banks a další*, C-178/97, EU:C:2000:169, bod 39, a ze dne 27. dubna 2017, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 40).
- 39 Potvrzení E 101, které zakládá právní domněnku legality účasti dotčeného pracovníka v systému sociálního zabezpečení členského státu, v němž je usazen podnik, který jej zaměstnává, tudíž v zásadě váže příslušnou instituci členského státu, v němž tento pracovník vykonává práci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2017, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 41 a citovaná judikatura).
- 40 Zásada loajální spolupráce totiž také implikuje zásadu vzájemné důvěry.
- 41 Dokud není potvrzení E 101 zrušeno nebo prohlášeno za neplatné, musí tudíž příslušná instituce členského státu, v němž pracovník vykonává práci, vzít v úvahu, že tento pracovník již podléhá právním předpisům sociálního zabezpečení členského státu, v němž je podnik, který jej zaměstnává, usazen, a v důsledku toho nemůže tato instituce podřídít dotčeného pracovníka svému systému sociálního zabezpečení (rozsudek ze dne 27. dubna 2017, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 43 a citovaná judikatura).
- 42 Je však třeba připomenout, že ze zásady loajální spolupráce vyplývá, že každá instituce členského státu musí řádně posoudit použití vlastního systému sociálního zabezpečení. Z této zásady rovněž plyne, že instituce ostatních členských států mohou oprávněně očekávat, že instituce dotčeného členského státu této povinnosti dostojí (obdobně viz rozsudek ze dne 3. března 2016, *Komise v. Malta*, C-12/14, EU:C:2016:135, bod 37).
- 43 Je proto věcí příslušné instituce členského státu, která potvrzení E 101 vydala, aby přehodnotila opodstatněnost jeho vydání a případně toto potvrzení zrušila, pokud má příslušná instituce členského státu, v němž pracovník vykonává práci, pochybnosti o správnosti skutečností, z nichž vychází uvedené potvrzení, a tudíž i o údajích v něm uvedených, zejména proto, že neodpovídají požadavkům čl. 14 bodu 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2017, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 44 a citovaná judikatura).

- 44 Podle čl. 84a odst. 3 nařízení č. 1408/71 platí, že neshodnou-li se dotčené instituce zejména na posouzení skutečností specifických pro konkrétní situaci, a tedy v otázce, zda se na tuto situaci vztahuje čl. 14 bod 1 písm. a) uvedeného nařízení, mohou se obrátit na správní komisi uvedenou v článku 80 tohoto nařízení (obdobně viz rozsudek ze dne 27. dubna 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 45 a citovaná judikatura).
- 45 Pokud se uvedené komisi nepodaří sblížit rozdílná stanoviska příslušných institucí ohledně právních předpisů použitelných v projednávaném případě, členský stát, na jehož území dotčený pracovník vykonává práci, může, aniž jsou dotčeny případné procesní prostředky soudní povahy existující v členském státě, jehož instituce potvrzení vydala, alespoň zahájit řízení pro nesplnění povinnosti na základě článku 259 SFEU, aby umožnil Soudnímu dvoru přezkoumat na základě takovéto žaloby otázku právních předpisů použitelných na uvedeného pracovníka, a tudíž i správnost údajů uvedených v potvrzení E 101 (rozsudek ze dne 27. dubna 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 46 a citovaná judikatura).
- 46 V případě nesprávného – a to i zjevně nesprávného – posouzení podmínek použití nařízení č. 1408/71 a 574/72 a i v případě, že by se ukázalo, že podmínky činnosti dotčených pracovníků zjevně nespádají do věcné působnosti ustanovení, na jehož základě bylo potvrzení E 101 vydáno, tedy musí být dodržen postup pro řešení případných sporů mezi institucemi dotčených členských států o platnosti nebo správnosti potvrzení E 101 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, body 52 a 53).
- 47 Nařízení č. 987/2009, které je v současnosti platné, kodifikovalo judikaturu Soudního dvora tak, že zakotvilo závaznost potvrzení E 101 a výlučnou pravomoc instituce, která jej vydá, posoudit platnost uvedeného potvrzení, a výslovně převzalo zmiňovaný postup jakožto prostředek k vyřešení sporů týkajících se jak správnosti dokumentů vystavených příslušnou institucí členského státu, tak určení právních předpisů použitelných na dotčeného pracovníka (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 59).
- 48 V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora však takové úvahy nemohou vést k tomu, že by se jednotlivci mohli unijních norem dovolávat podvodně nebo zneužívajícím způsobem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 2. května 1996, Paletta, C-206/94, EU:C:1996:182, bod 24; ze dne 21. února 2006, Halifax a další, C-255/02, EU:C:2006:121, bod 68; ze dne 12. září 2006, Cadbury Schweppes a Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, bod 35, a ze dne 28. července 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, bod 37).
- 49 Zásada zákazu podvodného jednání a zneužití práva vyjádřená v této judikatuře je obecnou zásadou unijního práva, již musí jednotlivci dodržovat. Použití unijní právní úpravy totiž nemůže být rozšířeno až do té míry, že by zahrnovalo i úkony prováděné s cílem získat podvodně nebo zneužívajícím způsobem výhody stanovené unijním právem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. července 2007, Kofoed, C-321/05, EU:C:2007:408, bod 38, a ze dne 22. listopadu 2017, Cussens a další, C-251/16, EU:C:2017:881, bod 27).
- 50 Konstatování podvodu konkrétně spočívá na souboru shodujících se indicií, které prokazují naplnění jak objektivní, tak subjektivní stránky.
- 51 Objektivní stránka spočívá v nesplnění podmínek požadovaných pro získání a uplatnění potvrzení E 101, stanovených v hlavě II nařízení č. 1408/71 a připomenutých v bodě 34 tohoto rozsudku.
- 52 Subjektivní stránka odpovídá úmyslu dotčených osob obejít podmínky vydání tohoto potvrzení nebo se jim vyhnout s cílem získat s tím spojenou výhodu.

- 53 Podvodné získání potvrzení E 101 tedy může vyplývat z vědomého konání, jako je nesprávné vylíčení skutečné situace vyslaného pracovníka nebo podniku, který jej vysílá, nebo z vědomého opomenutí, jako je zatajení relevantní informace s úmyslem vyhnout se podmínkám použití čl. 14 bodu 1 písm. a) nařízení č. 1408/71.
- 54 V tomto kontextu je třeba uvést, že když instituce členského státu, do něhož byli pracovníci vysláni, předloží v rámci dialogu upraveného v čl. 84a odst. 3 nařízení č. 1408/71 instituci, která vydala potvrzení E 101, konkrétní skutečnosti, jež nasvědčují tomu, že byla tato potvrzení získána podvodně, přísluší na základě zásady loajální spolupráce posledně uvedené instituci, aby ve světle těchto skutečností přezkoumala, zda je vydání těchto potvrzení opodstatněné, a případně je zrušila, jak vyplývá z judikatury připomenuté v bodě 43 tohoto rozsudku.
- 55 Neprovede-li posledně uvedená instituce takový přezkum v přiměřené lhůtě, musí existovat možnost dovolat se těchto skutečností v rámci soudního řízení a domoci se tak, aby soud členského státu, do něhož byli pracovníci vysláni, k předmětným potvrzením nepřihlížel.
- 56 Osoby, kterým je v rámci takového řízení vytýkáno, že využívaly vyslané pracovníky za použití podvodně získaných potvrzení, však musí mít možnost vyvrátit důkazy, z nichž se v tomto řízení vychází, při dodržení záruk spojených s právem na spravedlivý proces, a to před tím, než vnitrostátní soud případně rozhodne, že k těmto potvrzením nebude přihlíženo, a vysloví se k odpovědnosti těchto osob podle použitelného vnitrostátního práva.
- 57 V daném případě ze skutečností předložených předkládajícím soudem vyplývá, že na základě šetření vedeného belgickým inspektorátem práce v Bulharsku bylo zjištěno, že bulharské podniky, jež přistoupily k vyslání pracovníků, o něž se jedná ve věci v původním řízení, nevykonávají v Bulharsku žádnou významnou činnost.
- 58 Z údajů poskytnutých předkládajícím soudem rovněž vyplývá, že potvrzení, o něž jde ve věci v původním řízení, byla získána podvodně předložením nepravdivých skutečností, a to s cílem vyhnout se podmínkám, jimiž se podle unijní právní úpravy řídí vysílání pracovníků.
- 59 Jak bylo dále uvedeno v bodě 21 tohoto rozsudku, z vyjádření belgické vlády vyplývá – což přísluší ověřit předkládajícímu soudu z hlediska skutkových zjištění učiněných v rámci soudního řízení – že bulharská příslušná instituce, jíž byla s ohledem na výsledky šetření uvedeného v bodě 57 tohoto rozsudku podána žádost o přezkum a zrušení potvrzení, o něž jde ve věci v původním řízení, neoznala tato skutková zjištění v potaz pro účely přezkumu, zda je vydání těchto potvrzení opodstatněné.
- 60 V takovém případě, o jaký jde ve věci v původním řízení, může vnitrostátní soud od dotyčných potvrzení E 101 odhlédnout a přísluší mu určit, zda osobám podezřelým z využívání vyslaných pracovníků za použití podvodně získaných potvrzení může vzniknout odpovědnost na základě použitelného vnitrostátního práva.
- 61 S ohledem na všechny předchozí úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 14 bod 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 a čl. 11 odst. 1 písm. a) nařízení č. 574/72 musí být vykládány v tom smyslu, že pokud instituce členského státu, do něhož byli pracovníci vysláni, podala instituci, jež vydala potvrzení E 101, žádost o přezkum a zrušení těchto potvrzení ve světle důkazů shromážděných v rámci soudního vyšetřování, jehož prostřednictvím bylo zjištěno, že tato potvrzení byla získána či uplatněna podvodně, a pokud instituce, jež tato potvrzení vydala, neoznala tyto důkazy v potaz pro účely přezkumu, zda je vydání těchto potvrzení opodstatněné, může vnitrostátní soud v rámci řízení vedeného proti osobám podezřelým z využívání vyslaných pracovníků za použití takových potvrzení odhlédnout od těchto potvrzení, jestliže na základě těchto důkazů a při dodržení záruk neoddelitelně spjatých s právem na spravedlivý proces, jež musí být těmto osobám přiznány, konstatuje, že k takovému podvodu došlo.

K nákladům řízení

- 62 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 14 bod 1 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 ze dne 31. března 2004, a čl. 11 odst. 1 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením č. 118/97, musí být vykládány v tom smyslu, že pokud instituce členského státu, do něhož byli pracovníci vysláni, podala instituci, jež vydala potvrzení E 101, žádost o přezkum a zrušení těchto potvrzení ve světle důkazů shromážděných v rámci soudního vyšetřování, jehož prostřednictvím bylo zjištěno, že tato potvrzení byla získána či uplatněna podvodně, a pokud instituce, jež tato potvrzení vydala, nevezala tyto důkazy v potaz pro účely přezkumu, zda je vydání těchto potvrzení opodstatněné, může vnitrostátní soud v rámci řízení vedeného proti osobám podezřelým z využívání vyslaných pracovníků za použití takových potvrzení odhlédnout od těchto potvrzení, jestliže na základě těchto důkazů a při dodržení záruk neoddělitelně spjatých s právem na spravedlivý proces, jež musí být těmto osobám přiznány, konstatuje, že k takovému podvodu došlo.

Podpisy.